

OBSAH

Předmluva (LT)	9
Hlava první	
NÁRODOPISNÉ OBLASTI A ETNOGRAFICKÁ DIFERENCIACE OBYVATELSTVA	13
I. Etnografické regiony v Čechách (JW)	17
II. Etnografické regiony na Moravě a ve Slezsku (JW)	29
Hlava druhá	
HMOTNÁ KULTURA	43
I. Člověk, práce a krajina (JW)	49
II. Lov, sběr, rybolov a čižba (JW)	58
III. Tradiční agrární kultura (JW)	67
III/1 Polní a zahradní hospodářství	75
III/2 Chov hospodářských zvířat	116
III/3 Zpracování zemědělských výrobků	128
IV. Vesnické stavitelství (FB)	131
IV/1 Terminologie, teorie, metodologie	134
IV/2 Vesnická sídla	136
IV/3 Rolnický dvůr	156
IV/4 Obecní stavby	159
IV/5 Dělnické obydlí	160
IV/6 Technické stavby	160
IV/7 Sakrální stavby	162
IV/8 Současná vesnice	163
V. Doprava a dopravní prostředky (FB)	165

Hlava třetí

HMOTNÁ KULTURA KAŽDODENNOSTI 174

I. Rukodělná výroba (JW)	179
I/1 Obecná charakteristika a vývoj rukodělné výroby	179
I/2 Ekonomické, sociální a právní členění rukodělné výroby: domácí výroba, domácí výroba, řemeslo	186
I/3 Manufaktura a továrna	200
I/4 Tradiční struktura rukodělných výrob na vesnici	202
I/5 Trh a obchod	207
II. Odívání (MH)	208
II/1 Typologie oděvu	210
II/2 Znaky a druhy oděvu	214
II/3 Oděv a duchovní kultura	225
III. Strava (LP)	227
III/1 Ritualizace stravy	235
III/2 Obyčejové pokrmy	240
III/3 Venkovská strava všedních i svátečních dnů	244
III/4 Regionalizace stravy	249
III/5 Charakter měšťanské kuchyně	251
III/6 Strava průmyslového dělnictva	254
III/7 Pochoutky a neřesti	255
III/8 Náhražky a jídlo z nouze	258
IV. Hygiena (MH)	259
IV/1 Osobní hygiena	259
IV/2 Hygiena obydlí	261

Hlava čtvrtá

DUCHOVNÍ A SOCIÁLNÍ KULTURA 265

I. Zbožnost, magie, pověra (LP)	265
I/1 Víra v zázraky (MH)	277
II. Poutnictví a poutě (MH)	281
III. Léčitelství (MH)	292
IV. Životní cyklus člověka (AN)	296
IV/1 Rodina	297
IV/2 Cykly života	307
V. Rituály mezních situací života (AN)	319
V/1 Narození	320
V/2 Svatba	332
V/3 Úmrtí a pohřeb	350

VI.	Cyklus výročních svátků a obyčejů (LP, LK)	368
VI/1	Lidový kalendář předmětem národopisného zájmu	371
VI/2	Součást lidové kultury, nebo projev folklorismu?	376
VI/3	Advent, čas očekávání	378
VI/4	Čas vánoční radosti a veselosti	388
VI/5	Čas masopustu a světa naruby	400
VI/6	Čas postní	412
VI/7	Čas velikonoční	412
VI/8	Čas ohňů, vody a zeleně	425
VI/9	Čas práce, poutí a hodů	438
VII.	Vývoj lidnatosti českých zemí (JO)	443
VIII.	Sociální skladba českého venkova v historické perspektivě (EM) ...	458
IX.	Sdružování, spolky a bratrstva (JO)	472

Hlava pátá

SLOVESNÁ, HUDEBNÍ, TANEČNÍ A VÝTVARNÁ KULTURA 482

I.	Lidová slovesnost v kontextu české vzdělanosti a písemnictví (JO)	482
I/1	Starší Slované a počátky českého písemnictví	482
I/2	Latina a kláštery jako zdroje středověké vzdělanosti	485
I/3	Počátky školství a jeho rozvoj, založení univerzity	486
I/4	Středověké literární památky a nejstarší zdroje a prameny slovesného folkloru	488
I/5	Vzdělanost, písemnictví a slovesná tvorba v 15. a 16. století	491
I/6	Společenské změny v 17. století, jezuitské školství	493
I/7	Reformy školství, změny v gramotnosti, knížky lidového čtení a lidové kalendáře	496
I/8	České národní hnutí a oživený zájem o lidovou tvorbu	498
I/9	Organizované sběratelství slovesného folkloru v 19. století	502
I/10	Badatelský zájem o lidovou slovesnost před rokem 1918	505
I/11	Proměna badatelského zájmu a formování moderní folkloristiky v letech 1918–1945	508
I/12	Systém vzdělávání a zájem o lidovou slovesnost v letech 1945–1989	510
I/13	Lidová slovesnost a proměny vzdělávání dnes	513
I/14	Žánry a vybrané postavy lidové slovesnosti	514
I/15	Současná obecná narativita, pověst, memorát	526
II.	Hudba a zpěv (LT)	527
II/1	Od počátků do Bílé hory	528
II/2	V době protireformace, osvícenství a národního probuzení	536
II/3	Sběratelská žeň 19. století	542
II/4	Lidová píseň v péči institucí	549
II/5	Hudební instrumentář	551

II/6	Jak se sdružovaly hudební nástroje	560
II/7	Vývojové a typologické rysy lidové písně	570
II/8	Repertoár, myšlenkový svět lidové písně	574
II/9	V nové době	580
III.	Tanec (DS)	582
III/1	Lidová taneční kultura	582
III/2	Rané zmínky o tanci a tělo v období velkého moru	584
III/3	Tanec a lidové slavnosti	593
III/4	Lidový tanec v hudebně-taneční kultuře baroka a klasicismu	601
III/5	Osvícenství a počátky zájmu o lidový tanec	604
III/6	Tanec jako součást národního hnutí	607
III/7	Mizející svět tradiční kultury a záznam tance	616
III/8	Třídění tanců a kulturně-taneční okruhy	623
III/9	Folklorismus v proměnách společnosti	628
IV.	Divadlo (LK)	631
IV/1	Obřadní divadlo	636
IV/2	Obchůzkové divadlo	639
IV/3	Lidové scénické hry, tzv. sousedské divadlo	641
IV/4	Loutkové divadlo	654
IV/5	Ochotnické divadlo	658
V.	Výtvarná kultura (LK)	662
V/1	Znaky výtvarné kultury	668
V/2	Vývoj výtvarné kultury lidových vrstev	675
V/3	Formální podoby výtvarného projevu	678
	Poznámky	705
	Výběr z literatury	768
	Jmenný rejstřík	780
	Místní rejstřík	788
	Obrazový materiál	803